

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Constatări și un plan de reformă.

Ne aflăm într-o țară, care a făcut în ultimele decenii însemnate progrese în toate direcțiunile, în special au luat un avânt extraordinar, îngrijitor chiar, afacerile financiare-economice. Spiritul speculativ-economic s'a dezvoltat în timp relativ scurt foarte tare. Pe când în țara noastră la începutul anului 1900 erau circa 500 instituțiuni financiare, până la finea anului 1913 numărul acestora a crescut la peste 2000. Nici că se putea mai mult.

E frumoasă și nobilă nuziunța de a da mereu înainte, dar numai cu ochi deschiși, căci altfel ești expus a cădea în prăpastie.

Să vedem ce am făcut noi pe terenul financiar-economic? Înaintăm cu ochi deschiși sau închisi?

Numărul instituțiilor noastre financiare a fost la începutul anului 1900 de circa 50, și de peste 200 la sfârșitul anului 1913. Operațiunile lor principale pasive sunt: Depunerile, cu preponderanță, și reescontul. Ele lucrează în general cu capitaluri străine foarte însemnate și astfel sunt avizate adeseori la sprijinul băncilor noastre mai mari.

La majoritatea băncilor noastre portofoliul de cambii formează 50—70% ale activelor arătate în bilanț. De unde provine aceasta? — Explicarea o găsim într'un singur principiu fundamental cu două aplicații: Este principiul „Capital mobil” urmat de băncile mari, conduse cu pricepere de către specialiști, principiu, ce voiesc să-l urmeze și băncile mai mici, conduse de multe ori și fără un plan bine chibzuit și fără pricepere.

Ce este un capital mobil? Este capitalul investit în valori mobile, d. ex. în cambii, cari devin lichide (bani) în scurtă vreme, la 6 luni maximum. — Cel mai mobil capital îl formează, pe lângă efecte, cambiile comerciale, cari la scadență se plătesc cu bani gata.

Întreprinderile financiare, pentruca să-și miște mai ușor capitalurile imobilizate în împrumuturi pe cambii necomerciale, adecă pentru a-și procura bani, se folosesc în măsură foarte mare de reescontarea acestor cambii. Această operațiune a dat naștere la înlănțuirea creditului în așa grad încât insti-

tutele singurate nu se pot mișca independent. — Reescontul în fond a înlesnit numai circulațiunea cambiilor — a creditului — iar nu adevărata mobilitate a capitalului. De ce? Noi știm foarte bine că cambiile țărănești — contrar celor comerciale — nu se plătesc efectiv la scadență, ci se prolungesc ani de-a rândul, iar altele chiar și în infinit, deci și reescontul. — Pot să afirm că o parte foarte însemnată din portofoliul cambial al băncilor, se poate pune alături de împrumuturile fixe. Se înțelege de sine, că cambiile pe baza legei cambiale se pot încasa foarte iute cu proces și prolongirea cambiului atârână exclusiv de bunăvoința creditorului. Noi însă să considerăm chestia din punctul de vedere adevărat, acela al capacității de plată, ce o are debitorul, iar nu forțată prin proces, execuție etc. Pentru a ajunge la bine, trebuie să înlăturăm răul, deci acesta trebuie căutat. În urma abundenței de bani din anii trecuți și în urma zelului motivat și hiperzelului de cele mai multe ori nejustificat de a înființa bănci, sub motivul, de cele mai multeori mascat, de a conlucra la organizarea noastră economică, instituțiunile acestea s'au sporit ca ciupercile după ploaie, așa că revistele de specialitate nu odată și-au ridicat glasul contra acestui flagel.

Și oare, cum s'a realizat „ajutorarea poporului” etc., lozinca ce o aflăm în § 1 din statutele fiecărui institut? Fiind prea multe bănci și prilejuri de a face datorii în loc de ajutorarea poporului, rezultatul este îngreunarea lui. — Nu toți țărani sunt îndatorați, dar parte covârșitoare, să nu așteptăm deci până se va generaliza acest rău, ci să-l prevenim de cu vreme. — Cambiul în mâinile celui ce nu-i cunoaște adevăratul rost este o nenorocire. — Țăranul nostru când ia bani dela bancă, știe că s'a împrumutat pe camătă și are intențiunea de a plăti când poate și când îi vine la socoteală mai bine, iar nu când vrea creditorul și când îl obligă legea. — Că își pune subscrierea pe obligație ori cambiu, pentru el e indiferent. La inducerea lui în eroare mai contribuiesc și laicii de pe la conduceri, cari, uneori seduși de concurență, iar alteori voind a deveni populari — când acordă împrumuturile îi îmbărbătează, zicând că „au vreme să plătească când vor voi”, etc.????!!

Cauzele îndatării țăranilor sunt foarte diverse, dar se pot reduce la una singură:

Ușurătatea în acordarea respective luarea împrumuturilor. Această ușurătate a fost exploatată, de debitori, cu bunăcredință, iar băncile au ajuns adeseori în posesiunea unor contravalori, nu în toate cazurile fictive, dar cari nu întrunesc condițiile unei acoperiri raționale și neexceptionabile din punct de vedere economic. Dacă s'ar căuta a se stabili suma tuturor datoriiilor țărești, iar alături s'ar pune suma valorii, ce o reprezintă averile lor, între orice împrejurări, atunci rezultatul acestei comparații de bunăseamă ne-ar surprinde.

Nepunctualitatea țăranilor, constrânge instituttele de bani creditoare să exopereze prolongirea de multeori prin proces, ca să poată țineă pas regulat în lanțul de credit în care a intrat prin reescont. Urmările împrumuturilor se știu. Spese mari, pe cari le acopăr cu împrumut nou. Cei mai mulți dintre țărani sunt datori la toate băncile din apropiere.

Lucruri mici la aparință, cari în fond însă au cauzat rele mari.

După cum vedem introducerea împrumuturilor țărești între capitalurile mobile, cari în fond sunt tocmai contrarul, pot produce grave perturbațiuni în mersul regulat al afacerilor de bancă.

În timpurile bune, în urma sporului locuitorilor, a abundenței de bani trimiși de către ai noștri din străinătate, dar mai ales în urma cererii celei mari, prețul pământului a crescut în mod exagerat încât rentabilitatea lui s'a redus, față cu prețul plătit. După trecerea evenimentelor de acum și după expirarea moratoriului, prețul pământului va scădea mult, deci va urma o devaloare a valorilor cambiale.

Multe neajunsuri, cauzate de conducerile laice, sunt cunoscute instituțiunii noastre, cu scop nobil „Solidaritatea“, a căreia direcțiune, conștientă, împreună cu revizorii noștri experți, să trudească foarte mult a le sană prin sfaturile ce le dau conducerilor dela bănci, dar mai ales stăruind și punând la cale „fuzionări“. Numai cât lipsa de altruism, egoismul celor interesați, pune de cele mai multe-ori piedeci serioase realizării bunelor sfaturi și îndrumări și astfel rezultatul e minimal.

Este de prevăzut, că starea actuală financiară și economică va dura mai multă vreme, trebuie deci să ne cugetăm asupra modalităților de a preveni eventuale dezastre.

În acest scop ar trebui luate măsuri pentru:

1. Concentrarea datoriiilor.
2. Fixarea cercului de activitate al singuraticelor bănci.
3. Fixarea sumei maximele a creditelor de acordat clienților singuratici.

Punctul prim se înțelege așa, că datoriiile unuia se concentrează la un institut, se asigură cu ipotecă, dacă e lipsă și cu giruri nou. Debitorul ale căruia împrumuturi s'au convertit va da declarație în scris, că în altă parte nu va mai contractă împrumuturi.

Concentrarea datoriiilor depinde și de punctul al doilea. Se fixează cercul de activitate al băncii, în conformitate cu împrejurările regionale. Limitele impuse se vor observa strict, concurența având a se evita.

Convertirea datoriiilor se va putea face pe calea compensațiunii directe, fără numărare — între instituttele, din un anumit ținut și pentru a preveni contractarea de noue datorii d. ex. cu întabulare, în cartea funduară se va prenota opreliștea însărcinării și înstrăinării imobiliilor.

În modul acesta, fiecare bancă se va putea orienta, și se va putea feri de a-și plasa bani în vânt.

Cazurile de controversă s'ar supune hotărării „Solidarității“.

Realizată concentrarea datoriiilor, și limitarea creditelor, precum și a cercului de activitate a băncilor — urmarea va fi consolidarea vieții noastre economice și bunăstarea poporului.

Să căutăm a le înfăptui!

(M.-Radna).

H. P. Thomas.

O nouă instituție de credit.

— Cassa pentru împrumuturi de rășboiu. —

Numărul 219 dela 20 crt. al monitorului oficial „Budapesti Kozlöny“ publică ordinațiunea ministerului r. u. Nr. 6982/1914 I. M. E. de data 19 Sept. a. e., prin care, în temeiul §-ului 16 al art. de lege LXIII ex. 1912 se crează și la noi, ca și în Austria, o *cassă pentru împrumuturi de rășboiu*.

Noua instituție de credit este chemată a servi și îlesni trebuințele de credit potențate prin rășboiu ale cercurilor comerciale și industriale acordându-le împrumuturi pe lângă acoperire (garanție).

Conform ordinațiunii sediu Cassei pentru împrumuturi de rășboiu este Budapesta. În centre potrivite din provincie, se pot întemeia, amăsurat trebuinții, Agenții. Administrația Cassei se face pentru socoteala statului și normele ei de afaceri, precum și modul firmării le stabilește ministrul de finanțe.

Ordinațiunea autorizează pe ministrul de finanțe, ca în conțelegere cu ministrul de finanțe austriac, să poată încredința administrația Cassei pentru împrumuturi de rășboiu, Băncii Austro-Ungare, pe lângă controlul ministrului de finanțe și cu conlucrarea organelor de stat, instituite de acesta. Banca Austro-Ungară este obligată să poarte afacerile Cassei în spirit comercial, și separat de celelalte afaceri ale ei. Direcțiunea Cassei, numită de ministrul de finanțe, se compune din reprezentanți ai guvernului r. u. și din organe ale Băncii Austro-Ungare, cu un anumit număr de consilieri, specialiști din cercurile băncilor și din cercurile comerciale și industriale.

Conducerea Agențiilor se compune din reprezentanți ai guvernului și din organe ale Băncii Austro-Ungare, precum și din bărbați de încredere numiți de Direcțiunea Cassei, cari au drept de vot.

În baza unor acorduri, ce vor fi a se încheia între cele două ministere de finanțe ale monarhiei și între Banca Austro-Ungară, Cassa pentru împrumuturi de războiu emite *bonuri de cassă* fără dobândă, până la valoarea întregă a împrumuturilor acordate în sensul ordinațiunii prezente și cari trebuie să aibă acoperirea recerută.

Bonurile de cassă emise de Cassa pentru împrumuturi de războiu trebuie primite drept plată de toate cassierile și oficiile statului în valoarea lor nominală întregă. În circulația privată primirea acestor bonuri de cassă nu este obligatoare.

Suma maximală a bonurilor de cassă, ce o poate emite Cassa pentru împrumuturi de războiu, este de K 290.000.000.

Ordinațiunea autorizează în § 4 pe ministrul de finanțe, ca în conțelegere cu ministrul de finanțe austriac se încheie cu Banca Austro-Ungară un acord, conform căruia banca de emisiune va fi obligată a primi la ghișeurile sale bonurile de cassă ale Cassei pentru împrumuturi de războiu, drept plată și spre schimbare. Suma bonurilor de cassă aflătoare în posesiunea sa Banca Austro-Ungară o va putea detrage din suma circulației ei de bancnote.

Suma minimală a împrumuturilor, ce poate acordă Cassa pentru împrumuturi de războiu este de K 100. Împrumuturile se acoardă de regulă pe 3 luni, excepțional pe 6 luni.

Cassa pentru împrumuturi de războiu este îndreptătită a cercetă spre ce scop se cer împrumuturile și a le licuידă astfel, ca întrebuițarea lor, spre scopul indicat, să fie asigurată. Neîncuviințarea unui împrumut cerut, Cassa nu este obligată a o motiva.

Împrumuturile pot fi acoperite (asigurate):

1. cu mărfuri, produse agronomice, miniere și industriale neexpuse stricăciunii, înmagazinate pe teritoriul țărilor coroanei ungare.

Pe astfel de obiecte se pot încuviința împrumuturile până la jumătatea, excepțional până la $\frac{1}{3}$ parte a valorii lor de extimare — după diversitatea și circulabilitatea obiectelor.

2. cu hârtii de valoare indigene, emise de stat sau cu autorizarea statului.

Quota valorii de curs sau a prețului de piață până la care pot fi primite ca amanet astfel de efecte o vor fixa normele de afaceri ale Cassei pentru împrumuturi de războiu.

Hârtii de valoare, ce nu sunt emise la portor, trebuie transcrise asupra Cassei pentru împrumuturi de războiu.

3. cu alte valori, admise de Direcțiunea Cassei, la recercarea sau cu invoirea ministrului de finanțe r. u.

Pentru constituirea dreptului de pemn asupra obiectelor indicate în punctul prim este de ajuns, dacă amanetarea este făcută evidentă prin semne externe de ex. prin aplicarea de tăblițe sau altele.

Obiecte, al căror preț este expus la fluctuații mai însemnate se admit ca acoperire numai pe lângă garanția unei a treia persoane, demne de credit.

Dobânda, împrumuturilor încuviințate de Cassa pentru împrumuturi de războiu este de regulă 1% peste etalonul de escont al Băncii Austro-Ungare.

Amanetul depus ca acoperire servește ca garanție pentru capital, interese și spese; spesele se pot detrage din împrumut anticipativ.

Dacă împrumutul nu se replătește la scadență, atunci Cassa este îndreptătită a se despăgubi, fără intervenție judecătorească, prin vânzarea obiectului amanetat. Acest drept îl are Cassa și în cazul deschiderii concursului asupra averii debitorului. Cassa este îndreptătită a cumpără obiectele amanetate la licitație publică.

Cassa pentru împrumuturi de războiu este cu totul liberă de orice fel de dări; toate registrele și evidențele ei, precum și documentele liberate de ea și organele ei sunt scutite de toate competențele și timbrele.

Documentele liberate în scopul asigurării împrumuturilor asemenea sunt libere de competențe și timbre.

Începerea activității Cassei pentru împrumuturi de războiu și deschiderea singuraticelor Agenții se publică din partea ministrului de finanțe; asemenea se aduce la cunoștința publică și lista numelui membrilor direcțiunii Cassei, precum și a conducerii singuraticelor Agenții locale.

Venitul de interese al Cassei, după acoperirea speselor de administrație, se întrebuițează, în prima linie, pentru acoperirea eventualelor perderi și afară de aceasta pentru răscumpărarea bonurilor de cassă emise.

După încetarea stării de războiu și cel mai târziu la un an după încheierea păcii ministrul de finanțe disoalvă Cassa pentru împrumuturi de războiu, fixând un termen precluziv pentru retragerea din circulație a bonurilor de cassă emise.

Imitarea bonurilor de cassă se pedepsește conform legii.

Ordinațiunea privitoare la Cassa pentru împrumuturi de războiu a intrat în vigoare la 20 crt.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 24 Septembrie 1914.

Situația pieței indigene de bani s'a mai ameliorat încâtva în săptămâna ultimă. Cererea continuă a fi minimală, față cu ofertele destul de numeroase. Din motivul acesta s'a și redus discontul privat în Viena la $5\frac{1}{16}\%$, iar în Budapesta la $5\frac{1}{4}\%$.

Ce privește piața externă de bani, în Berlin banii s'au scumpit, mijloacele disponibile fiind absorbite de mare împrumut de războiu. Sub etalonul oficial, de 6%, nu s'au putut discontă, nici chiar cambii de prima bonitate. În London situația este favorabilă. Discontul privat cotează $2\frac{7}{8}\%$. Banca Angliei a hotărît a etabla câte o filială în Capstadt, Sideay și Ottawa pentru a u acapără cât mai mult aur.

Asupra pieței franceze lipsese știri.

AFACERI DE DARE.

Decizuni ale Judecătoriei administrative.

Venitul de interese al obligațiilor de rentă austriacă în coroane cade sub dare de întreprindere.

(Hot. princ. Nr. 784 a Judec. admin.).

*

Venitul acțiilor din străinătate nu se poate detrage din venitul brut la fixarea dării de întreprindere.

(Sentința Nr. 17271/905).

*

Venitul acțiilor indigene, cari formează proprietatea societății, este a se detrage din venitul brut.

(Hot. princ. Nr. 209 a Judec. admin.).

*

Pierderea faptică este a se detrage din venitul brut, supus la dare, chiar și atunci, când nu se acopere din venitul anual, ci din fondul de rezervă, deja supus la dare.

(Sent. Nr. 6502/907).

*

Pierderea provenită din vânzarea unor realități este a se detrage din venitul brut chiar și atunci, când se acopere dintr'un fond de rezervă special, format din sumele incurse peste valoarea nominală a acțiilor.

(Sent. Nr. 4638/905).

*

Suma intereselor restante din anul trecut, arătate pe latura de pierderi a contului profit și pierdere al anului de dare, fiind un venit deja supus la dare în anul premergător, este a se detrage din venitul brut.

(Sent. Nr. 7620/913).

*

Dacă o întreprindere, obligată la dare de seamă publică, vinde efectele sale — fie acelea chiar și libere de dare — cu un preț mai urcat, decât cel de cumpărare și câștigul astfel realizat îl trece la profitul net, ce urmează a fi distribuit, atunci diferența aceasta dintre prețul de cumpărare și cel de vânzare nu se poate detrage din venitul brut.

(Hot. prin. Nr. 889 a fostei Judec. adm. fin.).

*

Dacă în bilanțul unui institut de bani, câștigul provenit din efectele vândute și cele nevândute sunt arătate în o singură sumă, atunci din punctul de vedere al dării trebuie stabilit, că din suma arătată, cât cade asupra efectelor nevândute și diferența formează profitul supus la dare al efectelor vândute.

(Sentința Nr. 1701/905).

*

Scăderea cursului hârtiilor de valoare, aflătoare în posesiunea întreprinderilor și reuniunilor obligate la dare de seamă publică nici atunci nu poate fi considerată la fixarea dării, când valoarea acelor efecte a fost redusă cu 25% prin stampilare.

(Sent. Nr. 2244/905).

*

Perderea de curs faptică o formează diferența dintre prețul de cumpărare și cel de vânzare și nu diferența dintre valoarea arătată în bilanțul de avere și cel de vânzare. Dacă prețul de cumpărare nu s'a documentat, detragerea n'are loc.

(Sent. Nr. 6268/913).

Acțiunile străine, necotate la bursă și încă neemise, formând proprietatea societății pe acții, nu sunt a se considera la fixarea dării cu valoarea lor nominală, ci cu valoarea lor faptică.

(Sent. Nr. 19238/904).

*

Amortizarea făcută din valoarea efectelor necotate la bursă, nu se poate detrage din venitul brut.

(Sent. Nr. 6679/907).

*

Interesele fondului de rezervă și de pensie nu se pot detrage din venitul brut.

(Hot. princ. Nr. 717 a Jud. adm.).

*

La stabilirea dării întreprinderilor și reuniunilor obligate la dare de seamă publică, creșterea (sporul) fondului de rezervă, nu este supusă la dare — dacă creșterea a provenit din urcarea valorii imobilelor.

(Sent. Nr. 21014/902).

CRONICĂ.

Anuarul băncilor române pe 1915 a apărut și se va expedia abonenților în cursul săptămânii viitoare.

*

Circulația bancnotelor mici și a monetelor. Conform unui raport recent al secretarului general Fr. v. Schmid, către Consiliul general al Băncii Austro-Ungare, circulația bancnotelor mici, a monetelor curente de argint și a monetelor divizionare a crescut, în timpul dela 23 Iulie a. c. până la 15 Septembrie a. c. precum urmează: bancnote à K 20: 27.946,688 buc. = Kor. 558.933,360; bancnote à K 10: 10.367,187 buc. = K 103.671,870 și bancnote à K 2: 21.683,922 buc. = K 43.367,844, total cu 21.683,922 buc. în valoare de K 705.973,074.

Circulația monetelor curente de argint a crescut cu K 42.277,572, al monetelor divizionare à K 5: cu K 16.518,355, à K 2: cu K 2.192,524; à K 1: cu K 52.114,516; à 20 fil. cu K 10.877,771·20; à 10 fil. cu K 4.732,535 70; à 2 fil. cu K 445,305·30 și à 1 fil. cu K 4840·09, total monete divizionare cu Coroane 86.885,847·29.

*

Imprumutul de războiu al Germaniei a avut un succes strălucit, care a întrecut chiar și așteptările cele mai optimiste. S'au subscris 1·26 miliarde în bonuri de tezaur și 2·94 miliarde în împrumut al imperiului, total 4·20 miliarde Marce. Rezultatul împrumutului de războiu al Germaniei este fără precedentă în istoria finanțelor. Insuși guvernul nu a contat decât la 1½ miliarde Marce, sumă, ce s'a semnat aproape triplu.

SUMAR.

Constatări și plan de reformă radicală. — O nouă instituție de credit. — Revista financiară: Situațiunea. — Afaceri de dare: Decizuni ale Judecătoriei administrative. — Cronică: Anuarul băncilor române, Circulația bancnotelor mici și a monetelor, Imprumutul de războiu al Germaniei.